

Datum

13 mei 2025

Onderwerp

Mantelzorgbeleid 2025-2030

Aantal bijlagen

7

Wat adviseert het college te besluiten?

1. Het beleidsplan 'Mantelzorg Oss 2025-2030' vast te stellen;

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Met dit nieuwe mantelzorgbeleid spelen we in op de behoeften van mantelzorgers en maatschappelijke ontwikkelingen binnen zorg en welzijn. Door deze ontwikkelingen wordt de rol van mantelzorgers steeds belangrijker. De vergrijzing neemt toe, mensen blijven langer thuis wonen, ondersteuningsvragen nemen toe terwijl er personeelstekorten zijn en er minder geld is voor de groeiende zorgvraag. Het beroep op mantelzorgers zal hierdoor toenemen. In 2040 is meer dan 1 op de 3 inwoners van Oss een mantelzorger.

Met dit beleid komen we tegemoet aan de wens van uw raad om te komen tot nieuw mantelzorgbeleid. Uw raad heeft in voorgaande jaren aangegeven dat er behoefte is aan nieuw mantelzorgbeleid. Tijdens de opiniecommissie Sociaal Bestuurlijk van 5 september 2024 heeft uw raad richtlijnen meegegeven. Mede daaruit is het beleidsplan Mantelzorg Oss 2025-2030 voortgekomen.

Eind 2024 en begin 2025 zijn er onderzoeken uitgevoerd naar de behoeften van mantelzorgers in Oss. Deze zijn uitgevoerd door de Adviesraad Sociaal Domein, de FNV en ONS welzijn. De onderzoeken vormen de basis voor het nieuwe mantelzorgbeleid.

Welk resultaat willen we bereiken?

We ondersteunen mantelzorgers op een manier die bij hen past en vergroten hun draagkracht zodat ze duurzaam voor hun naasten kunnen zorgen.

Dit doen we door:

- Bewustwording bij- en over mantelzorgers te stimuleren;
- Informatie en voorzieningen voor mantelzorgers beter vindbaar en toegankelijk te maken;
- Passende ondersteuning voor mantelzorgers te bieden;
- Mantelzorgers meer te betrekken bij ondersteuningsplannen voor hun naaste;
- Stimuleren van mantelzorgbewustzijn bij werkgevers en onderwijs;
- Nieuwe vormen van mantelzorgwaardering te bieden die voldoen aan de behoefte.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?*1.1 Met behulp van nieuw beleid kunnen we mantelzorgers beter ondersteunen.*

Het nieuwe beleid richt zich op betere informatievoorziening en beter toegankelijke en passende ondersteuning en het aanpassen van de mantelzorgwaardering. Dit beleid is vormgegeven op basis van de uitkomsten van verschillende lokale onderzoeken zoals 'Mantelzorgers in Oss' van de FNV, 'Behoeftetepeiling mantelzorg Oss' van ONS welzijn en het mantelzorgadvies van de Adviesraad Sociaal Domein d.d. 16-12-2024. Daarom sluit het aan bij de behoeften van mantelzorgers in Oss. Hierdoor kunnen we mantelzorgers tijdig en beter ondersteunen zodat zij het mantelzorgen langer volhouden. Ook laten we mantelzorgers zien dat we dankbaar zijn voor hun inzet middels de mantelzorgwaardering;

1.2 Mantelzorgbeleid draagt bij aan de doelen van het beleidskader Wmo.

Het mantelzorgbeleid draagt bij aan verschillende doelstellingen uit het beleidskader Wmo Oss 2025-2029. Mantelzorg is een belangrijke vorm van substitutie, en draagt bij aan de toekomstbestendigheid van zorg en ondersteuning. Ook zijn mantelzorgers een belangrijke bouwsteen voor een sterke sociale basis.

1.3 Het huidige mantelzorgbeleid stamt uit 2016 en is niet meer passend voor de vraagstukken van deze tijd.

Het mantelzorgbeleid stamt uit 2016 en is veelal toegerust op de mantelzorgwaardering en ondersteuning zoals die vlak na de decentralisaties gold. Dat beleid sluit niet meer volledig aan bij de vraagstukken van deze tijd waarin schaarste en personeelstekorten ervoor zorgen dat de rol van mantelzorgers steeds belangrijker wordt.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?*1.1 Het veranderen van de waardering zal niet iedere mantelzorger prettig vinden.*

Een van de doelen is om de mantelzorgwaardering anders in te vullen. Nu zijn lang niet alle mantelzorgers bekend met de waardering of ze doen er geen beroep op omdat het niet passend is. Dit komt ook uit de onderzoeken en het advies van de ASD naar voren. We willen daarom de mantelzorgwaardering anders inrichten zodat meer mantelzorgers er gebruik van kunnen maken. Echter de mantelzorgers die wel bekend zijn met de huidige vorm kunnen dit als een ongewenste verandering ervaren. Deze mantelzorgers zullen we tijdig op de hoogte brengen van de verandering en de alternatieven.

1.2 De druk op mantelzorgers blijft hoog, als gemeente kan je dit niet helemaal oplossen.

Door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing, langer thuis wonen ondersteuning zo veel mogelijk inzetten vanuit de sociale basis en personeelstekorten in de zorg neemt de vraag naar mantelzorgers toe. Als gemeente kunnen we dit niet voorkomen en zijn we deels afhankelijk van mantelzorgers voor het bieden van ondersteuning.

Waar moeten we rekening mee houden?*a. Financiën*

Om het beleid te laten slagen is goede informatievoorziening een voorwaarde. Om hier een basis voor te leggen is incidenteel 20.000 euro nodig. Dekking hiervoor vinden we binnen programma 1 in het huidige beschikbare budget Wmo collectieve voorzieningen binnen de afdeling Mens en Maatschappij.

b. Communicatie

Mantelzorgers vormen een belangrijke groep binnen onze gemeenschap. Met dit nieuwe beleid willen we ervoor zorgen dat zij zich gehoord en ondersteund voelen. Hieronder lichten we de belangrijkste punten m.b.t. communicatie toe:

- 1. Verbeterde toegankelijkheid van informatie** Informatie voor mantelzorgers wordt eenvoudiger vindbaar, zowel digitaal als op papier. Voor mantelzorgers die minder digitaal vaardig zijn, wordt extra ingezet op papieren informatievoorziening en zichtbaarheid in de buurt.

2. **Klankbordgroep mantelzorg** De ervaringen van mantelzorgers in de praktijk worden centraal gesteld. In aanloop naar dit nieuwe beleid is een klankbordgroep mantelzorg opgericht. Via de klankbordgroep krijgen we waardevolle feedback waarmee we ons beleid en onze uitvoering continu kunnen verbeteren.

3. **Bewustwordingscampagne** We starten een bewustwordingscampagne om mantelzorgers te informeren over de beschikbare informatie, ondersteuning en middelen. Zo weten zij waar zij terecht kunnen met vragen of problemen.

4. **Uitvoeringsagenda** Deze agenda dient als leidraad voor de praktische implementatie van het beleid en de bijbehorende communicatie-uitingen. Specifieke acties met betrekking tot communicatie zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda.

Met dit beleid streven we ernaar mantelzorgers te ontzorgen, hen beter te informeren en hen actief te betrekken bij de ontwikkeling van de ondersteuning die zij nodig hebben. Uw raad ontvangt 2-jaarlijks een raadsinformatiebrief over de voortgang.

c. Uitvoering

Bij het beleidsplan is een uitvoeringsagenda ter informatie bijgevoegd. Dit geeft een beeld van de acties die er uitgevoerd gaan worden om het beleid te implementeren.

d. Overlegd met

- Wethouder De Wit
- Financieel adviseur
- Programmamanager Zorg & Welzijn
- ONS welzijn
- Adviesraad Sociaal Domein
- Afdeling Communicatie

Samenvatting

Mantelzorgers gaan een steeds belangrijker rol spelen binnen verschillende maatschappelijke ontwikkelingen. De vergrijzing neemt toe, mensen blijven langer thuis wonen, ondersteuningsvragen nemen toe terwijl er personeelstekorten zijn en er minder geld is voor de groeiende zorgvraag. Er zal daardoor meer beroep worden gedaan op mantelzorgers. De gemeente vindt het belangrijk om mantelzorgers te ondersteunen zodat zij hun mantelzorgtaken kunnen blijven uitvoeren en zich gewaardeerd voelen. Het nieuwe mantelzorgbeleid sluit beter aan bij de behoeften van mantelzorgers en past bij de maatschappelijke uitdagingen van dit moment.